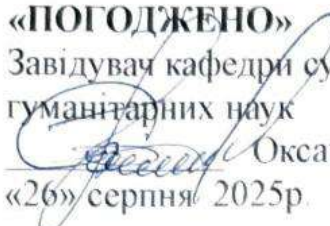

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

 Оксана ЧЕБАН
«26» серпня 2025р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. декана факультету

ветеринарної медицини, доцент
Катерина РОДІОНОВА
«26» серпня 2025р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. проректора з науково-педагогічної та методичної роботи

 Вячеслав СЕДОВ
«26» серпня 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОЗ01 ІНОЗЕМНА МОВА В НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Н6 «Ветеринарна медицина»
(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

Ветеринарна медицина

(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

Факультет ветеринарної медицини
(назва структурного підрозділу)

І курс

ОДЕСА - 2025

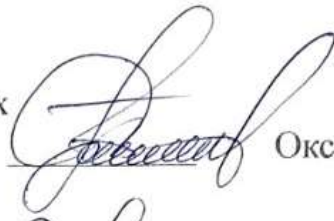
Робоча програма з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» для здобувачів за освітньо-наукової програми «Ветеринарна медицина» спеціальності Н6 «Ветеринарна медицина» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

Розробники програми: Насакіна С.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук

Протокол № 1 від «26» серпня 2025р.

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук, к. ф. н., доцент

Оксана ЧЕБАН

Гарант освітньої програми, док. вет. наук, професор

Ігор ПАНІКАР

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Обов’язкова	
	Спеціальність: Н6«Ветеринарна медицина»		
Модулів – 3	Освітньо-наукова програма: Ветеринарна медицина	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин -180		1-2й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)рівень	Лекції	
		10	
		Практичні, семінарські	
		30год, 18 год	
		Самостійна робота	
		50год, 72 год	
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю: залік, залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1 сем - 40/50, 2 сем -18/72

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Предмет освітнього компонента -іншомовна компетенція здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня.

Головна **мета** освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» англійської мови для здобувачів третього освітньо-наукового рівня полягає у вдосконаленні й подальшому розвитку у здобувачів знань, навичок і вмінь з англійської мови, набутих в обсязі програми закладу вищої освіти для здійснення науково-дослідної діяльності, які відповідають рівню досвідченого користувача іноземної мови рівня B2.

Завданнями освітнього компонента є:

продовження формування навичок оперування лексичним, стилістичним і граматичним матеріалом у науковій комунікації;

вдосконалення й подальший розвиток знань з іноземної мови;

продовження формування навичок та умінь опрацювання англомовної літератури за фахом.

В результаті вивчення освітнього компонента здобувач повинен:

знати: основну іншомовну професійну термінологію; принципи розробки стратегії подальшого самостійного вивчення англійської мови; комунікативні моделі наукового дискурсу.

вміти: представляти англійською мовою проблему, мету, методи та засоби дослідження своєї наукової роботи, складати іноземною мовою анотації та реферати наукових статей, доповідей, матеріалів дослідження, вести дискусію англійською мовою, користуватися англійською мовою як засобом міжкультурного спілкування в ситуаціях професійної та наукової діяльності. Здобувачі мають вміти вільно користуватися іноземною мовою як засобом професійного спілкування, а також спілкуватись під час академічної дискусії.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» у здобувача формуються:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері ветеринарної медицини, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики.

ФК2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання з ветеринарної медицини, та дотичних до неї напрямів.

ФК 3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері ветеринарної медицини та дотичні до неї міждисциплінарні проекти.

параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.										
Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах	12		5		7					
Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту.	14	2	5		7					
Тема 3. Термінологічний апарат англійського академічного тексту.	16	2	5		9					
Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англійського академічного комунікації.	16	2	5		9					
Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою.	16	2	5		9					
Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою.	16	2	5		9					
Разом за змістовим модулем 1	90	10	30		50					
Змістовий модуль модуль 2 . Культура професійного спілкування науковців в англійському академічному просторі.										
Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою.	14		2		12					
Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах.	15		3		12					
Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.	15		3		12					
Тема10. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці.	15		3		12					
Тема11. Англійська конференційна документація: структура та мовні стандарти.	15		3		12					
Тема12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика.	16		4		12					
Разом за змістовим модулем 2	90		18		72					
Усього годин за освітній компонент	180	10	48		122					

5. ЗМІСТОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.

Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах.

Розглядається значення англійської мови як *lingua franca* сучасної світової науки, що забезпечує інтеграцію ветеринарних досліджень у глобальний контекст. Тема охоплює аналіз потреб фахівців у доступі до міжнародних баз даних та можливості презентації власних розробок на світовому ринку.

Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту.

Вивчаються особливості використання загальнонаукової лексики, абстрактних іменників та специфічних дієслівних конструкцій, що характерні для формального стилю. Увага приділяється принципам об'єктивності, точності та лаконічності, які є фундаментальними для англомовного наукового викладу.

Тема 3. Термінологічний апарат англомовного академічного тексту.

Тема присвячена вивченню галузевої ветеринарної термінології та способів її функціонування в межах наукового тексту. Розглядаються методи укладання персональних та галузевих глосаріїв, а також труднощі перекладу вузькоспеціалізованих термінів з української мови на англійську.

Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англомовної академічної комунікації.

Аналізується жанрова структура наукових тез (Abstracts) та специфічні мовні засоби, що дозволяють стисло представити результати дослідження. Особливий акцент робиться на використанні граматичних часів для опису актуальності, методів та висновків.

Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою.

Розглядається логічна структура наукової статті та правила побудови зв'язного тексту. Здобувачі вивчають стратегії аргументації та методи трансформації великого обсягу інформації у структуровану анотацію, що відповідає вимогам міжнародних журналів.

Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою. Тема охоплює етичні норми наукової діяльності, зокрема правила цитування та парафразування для запобігання плагіату. Розглядаються особливості використання інструментів штучного інтелекту та вимоги до прозорості представлення результатів у міжнародному академічному середовищі.

Змістовий модуль 2. Культура професійного спілкування науковців в англомовному академічному просторі.

Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою.

Розглядаються етапи створення тексту доповіді, адаптованого для усного сприйняття, та розробка логічної структури виступу. Увага приділяється підготовці презентації, що підсилює аргументацію автора.

Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах.

Тема присвячена опануванню технік ораторського мистецтва, подоланню мовного бар'єру. Вивчаються методи використання "сигнальних фраз" (signposting) для структурування доповіді та управління увагою слухачів під час презентації англійською мовою.

Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.

Вивчаються мовні моделі, необхідні для фахового обговорення результатів дослідження, постановки запитань та надання розгорнутих відповідей. Розглядаються стандарти ввічливості та лінгвістичні засоби, що допомагають підтримувати високий рівень наукового діалогу.

Тема 10. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці.

Тема зосереджена на стратегіях захисту власної наукової позиції в умовах критичних зауважень та академічної суперечки. Окрему увагу приділено етичним аспектам контраргументації та вмінню коректно дискутувати, зберігаючи професійну репутацію.

Тема 11. Англomовна конференційна документація: структура та мовні стандарти. Розглядаються правила оформлення пакету документів для участі в конференції: від написання заявки та авторської довідки до складання супровідного листа. Здобувачі вивчають формальні вимоги до кожного типу документа та специфіку ділового листування з оргкомітетами.

Тема 12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика.

Досліджуються інструменти створення та просування цифрового бренду вченого через професійні платформи (ResearchGate, LinkedIn, ORCID). Тема охоплює правила мережевого етикету, безпеки даних та стратегії поширення наукових результатів у глобальному інформаційному просторі.

5.2 ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ (КУРС ЛЕКЦІЙ)

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань	
Змістовний модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.		годин
1	Лекція 1. Глобалізація аграрної освіти: роль англійської мови як інструменту наукової інтеграції 1. Англійська мова як <i>lingua franca</i> у світовому аграрному дискурсі та доступ до міжнародних наукометричних баз. 2. Професійна мобільність науковців та перспективи міжнародної колаборації в аграрному секторі.	2
2	Лекція 2. Структурно-лексичні домінанти англomовного академічного тексту 1. Лексичний склад наукового стилю: загальнонаукова лексика, абстрактні поняття та формальні еквіваленти. 2. Функціональні особливості використання дієслівних конструкцій та засобів логічного зв'язку (Linking words).	2
3	Лекція 3. Термінологічна система та лексикографічне забезпечення академічної діяльності 1. Принципи формування та стандартизації англomовної термінології у фахових текстах. 2. Методологія укладання галузевих глосаріїв та особливості перекладу вузькоспеціалізованих аграрних термінів.	2
4	Лекція 4. Жанрова специфіка та лінгвокогнітивні параметри наукових тез 1. Композиційна структура конференційних тез та мовні моделі представлення результатів дослідження. 2. Прагматика стислості: лінгвістичні стратегії компресії наукової	2

	інформації без втрати змісту.	
5	Лекція 5. Архітектоніка наукової статті та стратегії анотування (Abstract writing) 1. Логічна організація статті за міжнародним стандартом IMRAD та функціональне навантаження кожного розділу. 2. Технологія підготовки структурованої анотації (Abstract) як автономного репрезентанта наукового тексту.	2
	Разом	10

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
	Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.		
1	Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах.	5	-
2	Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту.	5	
3	Тема 3. Термінологічний апарат англомовного академічного тексту.	5	
4	Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англомовної академічної комунікації.	5	
5	Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою.	5	
6	Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою.	5	
	Змістовий модуль 2. Культура професійного спілкування науковців в англомовному академічному просторі.		
7	Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою.	2	
8	Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах.	3	
9	Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.	3	
10	Тема 10. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.	3	
11	Тема 11. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці.	3	
12	Тема 12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика.	4	
	Разом	48	

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
	Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.		
1	Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах. 1. Аналіз англійськомовних веб-ресурсів провідних аграрних університетів світу (QS World University Rankings). 2. Дослідження вимог до рівня володіння англійською мовою для участі в програмах Erasmus+ та стажуваннях за кордоном.	7	
2	Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту. 1. Робота з корпусами текстів (напр., <i>British Academic Written English Corpus</i>): ідентифікація найуживаніших академічних дієслів. 2. Порівняльний аналіз лексичної щільності наукової статті та науково-популярного тексту.	7	
3	Тема 3. Термінологічний апарат англійського академічного тексту. 1. Складання персонального двомовного глосарію за темою дисертаційного дослідження. 2. Аналіз явища багатозначності термінів у суміжних галузях аграрних наук.	9	
4	Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англійської академічної комунікації. 1. Компаративний аналіз тез доповідей на українських та міжнародних конференціях. 2. Редагування та скорочення власного тексту тез з метою дотримання ліміту слів (word limit).	9	
5	Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою. 1. Вивчення вимог до авторів (Author Guidelines) у провідних журналах видавництва Elsevier та Springer. 2. Підготовка структурного плану (Outline) наукової статті за моделлю IMRAD.	9	
6	Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою. 1. Практикум із парафразування складних наукових фрагментів без втрати змісту. 2. Ознайомлення з алгоритмами роботи антиплагіатних систем та правилами оформлення самоцитатування.	9	
	Змістовий модуль 2. Культура професійного спілкування науковців в англійськомовному академічному просторі.		
7	Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою. 1. Тайм-менеджмент та мовна компресія в умовах суворого регламенту виступу. 2. Розробка сценарію презентації з акцентом на переходах між смисловими блоками.	12	

8	Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах. 1. Аналіз виступів на конференціях TED Talks: риторичні прийоми та невербальна комунікація. 2. Підготовка відповідей на типові запитання аудиторії (Q&A session prep).	12	
9	Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики. 1. Складання каталогу фразеологічних одиниць для вираження згоди/незгоди в науковому середовищі. 2. Моделювання ситуації запиту додаткової інформації під час панельної дискусії.	12	
10	Тема 10. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики. 1. Вивчення принципів конструктивної критики в академічному середовищі (Academic Politeness). 2. Аналіз прикладів успішної контраргументації у наукових рецензіях та коментарях.	12	
11	Тема 11. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці. 1. Написання мотиваційного супровідного листа (Cover Letter) для подачі матеріалів на конференцію. 2. Складання професійної біографії (Bio-statement) для різних типів наукових заходів.	12	
12	Тема 12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика. 1. Створення та оптимізація профілю науковця в Google Scholar та ResearchGate. 2. Дослідження етичних аспектів використання соціальних мереж для популяризації аграрної науки.	12	
Разом		122	

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять. Передбачається участь здобувачів у теоретичних конференціях, виступах з доповідями. Важливим елементом навчання є самостійна робота.

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- участь в практичних заняттях та лекціях. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента; виконання самостійної роботи.

Під час проведення лекційних і практичних занять з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання. Найбільш часто на лекціях використовується пояснювально-інформативний метод з елементами проблемного підходу. Лекційний курс ведеться з використання мультимедійної техніки, що дозволяє демонструвати основні таблиці, фотографії, схеми, що розкривають зміст конкретної теми.

Проведення практичних занять передбачає використання всієї системи прийомів, які дозволяють розвивати творче мислення здобувачів, комунікативні вміння, надання пріоритету питанням, які відведені для самостійного вивчення. При

проведенні практичних занять з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності (бесіда, пояснення, розповідь, дискусія), інноваційні (мозковий штурм, робота в групах), наочні (ілюстрація, демонстрація).

Відповідність програмних результатів та методів навчання зазначено у табл. 1.

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з ветеринарної медицини і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку та отримання нових знань і здійснення інновацій.	Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, мозковий штурм (brainstorming); обмін думками (think-pair-share); групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сфери ветеринарної медицини державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.	Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, мозковий штурм (brainstorming); обмін думками (think-pair-share); групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, мозковий штурм (brainstorming); обмін думками (think-pair-share);
ПРН 6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.	Обмін думками (think-pair-share); групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та практичні проблеми ветеринарної медицини з дотриманням норм біоетики,	Групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.

біобезпеки та професійної етики, врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.	
ПРН 8. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарної медицини та у викладацькій практиці.	Застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 9. Визначати та застосовувати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів; розуміти логічну послідовність дій під час проведення судово-ветеринарної експертизи та вміти оформляти відповідну документацію; гарантувати безпечність та якість харчових продуктів, кормів; забезпечувати контроль і обіг побічних продуктів тваринного походження та різних біологічних субстратів тощо відповідно до обраного напрямку дослідження та поставленої мети.	Групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Якість засвоєння змісту освітнього компоненту (незалежно від форми контролю) в Університеті оцінюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «незараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання наведена в таблиці 3.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль - це оцінка роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторних занять (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) та самостійної роботи, яка відображає навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу освітнього компонента. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач.

Модульний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного навчального модуля (змістовного). Основні завдання модульного контролю полягають у підвищенні мотивації здобувачів вищої освіти до опанування навчального матеріалу, активізації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти упродовж семестру, а також в удосконаленні рівня організації освітнього процесу в Університеті.

Змістовний модуль (модуль) - запланована сукупність тем, що реалізується відповідними формами навчального процесу та підлягає модульному контролю. Модульний контроль проводиться за розкладом аудиторних занять у формі за рішенням кафедри. До модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали індивідуальний навчальний план, тобто передбачені в конкретному змістовому модулі всі види навчальної роботи. Бал за модуль розраховується з урахуванням балів за поточний контроль і модульну контрольну роботу. Оцінювання поточного та модульного контрольів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS (табл.2).

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою суспільно-гуманітарних наук.

З метою підвищення мотивації до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним освітнім рівнем вищої освіти, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок; систематизації знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року; подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань в Університеті передбачена **накопичувальна система оцінювання знань здобувачів вищої освіти**.

За накопичувальною системою підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістові модулі, відвідування на заняттях та за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.і., доповідь на науковій студентській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри тощо) (табл. 4.).

Таблиця 3.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів з 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну			

			частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно- продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумковий контроль – інтегроване оцінювання результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС, яке включає семестровий контроль та атестацію здобувача.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка кафедри
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів (табл.5):

- модульний контроль – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт з вивчення освітнього компонента до 5 балів.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за змістовні модулі (БЗМ)													Сума	
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)						Бал за відвідування (всього 0-5)			Бал заохочувальний (всього -0-5)					
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль- 45						Змістовний модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль- 45						0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T 12			
7	7	7	8	8	8	7	7	7	8	8	8			
Модульний контроль - 45						Модульний контроль - 45								
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2														

* T1, T2, T3.....- теми змістовного модуля

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Насакіна С.В., Маєв А.П. Методичні вказівки для самостійної роботи для підготовки здобувачів ОС «Доктор філософії» «Іноземна мова в науково-освітній діяльності (Англійська мова)». (Протокол №3 Від 29.09.21).

2. Насакіна С.В., Маєв А.П. Методичні вказівки для практичних занять для підготовки здобувачів ОС «Доктор філософії» «Іноземна мова в науково-освітній діяльності (Англійська мова)». (Протокол №3 Від 29.09.21).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Іноземна мова у науковій діяльності: навч. посіб./ Н. М. Колісниченко, С.В. Насакіна, А.П. Маєв. Одеса. ОРІДУ НАДУ, 2021. 137 с. Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Одеського державного аграрного університету. Протокол № 12 від 30 червня 2021 року.

2. Caplan, N. A., Johns. A. Essential Actions for Academic Writing: A Genre-Based Approach Kindle Edition. University of Michigan Press ELT, 2022. ASIN: B09SDJWVJP

3. Cargill M., O'Connor P. Writing Scientific Research Articles. Wiley- Blackwell. Kindle Edition, 2021. ASIN: B096YRDFTC

4. Ільченко О.М. (2022). Англійська для науковців. The Language of Science : Підручник. 7-те вид., доопрац. Київ, Видавниче підприємство "ЕДЕЛЬВЕЙС," ISBN 978-617-7619-31-3

5. Bailey, S. Academic Writing: A Handbook for International Students (3rd ed.). New York, NY: Routledge, 2011.

Допоміжна

1. Насакіна С.В. Діджиталізація на заняттях англійської мови у вищих аграрних закладах як інноваційна педагогічна технологія. Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи: колективна монографія. Київ, 2020. С. 48 –57.

2. Насакіна С.В. Терміни-фраземи у фахових текстах. Міжнародна науково-методична конференція 16 червня 2021 року «Інноваційні технології у військовій освіті» м. Одеса. С. 201-202.

3. Насакіна С.В. The role of phraseological units with anthroponyms at the English lessons for PhD Students. XIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» тези доп. XIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 18-19 жовтня 2021 р. Дніпро, Україна, 2021. С. 178-179.

4. Насакіна С.В. Терміни на заняттях англійської мови для здобувачів третього рівня освіти. Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти та технологій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2021 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2021. С. 22-23.

5. Cohn T. H., Hira, A. Global Political Economy: Theory and Practice. New York and London, 2016. 426p.

6. Wallwork, A. (2013). English for Academic Research: Grammar Exercises. Springer US.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://nplu.org/>
3. Бібліотека ім. Максимовича, Київського національного університету. URL:
<http://libgw.univ.kiev.ua/>
4. Українська електронна бібліотека. URL: <http://w.w.w.biblioteka.org.ua>
5. Вільний доступ до бази даних Scopus. URL:
<https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic>
6. Вільний доступ до бази даних Web of Science. URL: <https://access.clarivate.com>
7. Перелік наукових фахових видань України категорії "А" та "Б". URL:
<https://openscience.in.ua/ab-journals>

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Обов’язкова	
	Спеціальність: Н6«Ветеринарна медицина»		
Модулів – 3	Освітньо-наукова програма: Ветеринарна медицина	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин -180		1-2й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)рівень	10	
		Практичні, семінарські	
		30год, 18 год	
		Самостійна робота	
		50год, 72 год	
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
Вид контролю: залік, залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1 сем - 40/50, 2 сем -18/72

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Предмет освітнього компонента -іншомовна компетенція здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня.

Головна **мета** освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» англійської мови для здобувачів третього освітньо-наукового рівня полягає у вдосконаленні й подальшому розвитку у здобувачів знань, навичок і вмінь з англійської мови, набутих в обсязі програми закладу вищої освіти для здійснення науково-дослідної діяльності, які відповідають рівню досвідченого користувача іноземної мови рівня B2.

Завданнями освітнього компонента є:

продовження формування навичок оперування лексичним, стилістичним і граматичним матеріалом у науковій комунікації;

вдосконалення й подальший розвиток знань з іноземної мови;

продовження формування навичок та умінь опрацювання англійської літератури за фахом.

В результаті вивчення освітнього компонента здобувач повинен:

знати: основну іншомовну професійну термінологію; принципи розробки стратегії подальшого самостійного вивчення англійської мови; комунікативні моделі наукового дискурсу.

вміти: представляти англійською мовою проблему, мету, методи та засоби дослідження своєї наукової роботи, складати іноземною мовою анотації та реферати наукових статей, доповідей, матеріалів дослідження, вести дискусію англійською мовою, користуватися англійською мовою як засобом міжкультурного спілкування в ситуаціях професійної та наукової діяльності. Здобувачі мають вміти вільно користуватися іноземною мовою як засобом професійного спілкування, а також спілкуватись під час академічної дискусії.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» у здобувача формуються:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері ветеринарної медицини, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики.

ФК2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання з ветеринарної медицини, та дотичних до неї напрямів.

ФК 3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері ветеринарної медицини та дотичні до неї міждисциплінарні проекти.

ФК 4. Здатність вести наукові дискусії на вітчизняному та міжнародному рівнях, відстоювати свою наукову позицію з дотриманням норм наукової етики і академічної чесності.

ФК 5. Здатність визначати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, а також розуміти призначення та застосовувати необхідне професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо,

необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів, біологічних субстратів, судово-ветеринарної експертизи, гарантування безпечності та якості харчових продуктів, тощо відповідно до обраного напрямку та поставленої мети.

ФК 6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Програмні результати вивчення освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності»:

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з ветеринарної медицини і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку та отримання нових знань і здійснення інновацій.

ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сфери ветеринарної медицини державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.

ПРН 5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та практичні проблеми ветеринарної медицини з дотриманням норм біоетики, біобезпеки та професійної етики, врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

ПРН 8. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарної медицини та у викладацькій практиці.

ПРН 9. Визначати та застосовувати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів; розуміти логічну послідовність дій під час проведення судово-ветеринарної експертизи та вміти оформляти відповідну документацію; гарантувати безпечність та якість харчових продуктів, кормів; забезпечувати контроль і обіг побічних продуктів тваринного походження та різних біологічних субстратів тощо відповідно до обраного напрямку дослідження та поставленої мети.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьог о	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р		лек	пр	лаб	с.р
Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.										
Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах	12		5		7					
Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного	14	2	5		7					

тексту.										
Тема 3. Термінологічний апарат англomовного академічного тексту.	16	2	5		9					
Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англomовної академічної комунікації.	16	2	5		9					
Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою.	16	2	5		9					
Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою.	16	2	5		9					
Разом за змістовим модулем 1	90	10	30		50					
Змістовий модуль модуль 2 . Культура професійного спілкування науковців в англomовному академічному просторі.										
Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою.	14		2		12					
Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах.	15		3		12					
Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.	15		3		12					
Тема10. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці.	15		3		12					
Тема11. Англomовна конференційна документація: структура та мовні стандарти.	15		3		12					
Тема12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика.	16		4		12					
Разом за змістовим модулем 2	90		18		72					
Усього годин за освітній компонент	180	10	48		122					

5. ЗМІСТОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.

Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах.

Розглядається значення англійської мови як *lingua franca* сучасної світової науки, що забезпечує інтеграцію ветеринарних досліджень у глобальний контекст. Тема охоплює аналіз потреб фахівців у доступі до міжнародних баз даних та можливості презентації власних розробок на світовому ринку.

Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту.

Вивчаються особливості використання загальнонаукової лексики, абстрактних іменників та специфічних дієслівних конструкцій, що характерні для формального стилю. Увага приділяється принципам об'єктивності, точності та лаконічності, які є фундаментальними для англомовного наукового викладу.

Тема 3. Термінологічний апарат англомовного академічного тексту.

Тема присвячена вивченню галузевої ветеринарної термінології та способів її функціонування в межах наукового тексту. Розглядаються методи укладання персональних та галузевих глосаріїв, а також труднощі перекладу вузькоспеціалізованих термінів з української мови на англійську.

Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англомовної академічної комунікації.

Аналізується жанрова структура наукових тез (Abstracts) та специфічні мовні засоби, що дозволяють стисло представити результати дослідження. Особливий акцент робиться на використанні граматичних часів для опису актуальності, методів та висновків.

Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою.

Розглядається логічна структура наукової статті та правила побудови зв'язного тексту. Здобувачі вивчають стратегії аргументації та методи трансформації великого обсягу інформації у структуровану анотацію, що відповідає вимогам міжнародних журналів.

Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою. Тема охоплює етичні норми наукової діяльності, зокрема правила цитування та парафразування для запобігання плагіату. Розглядаються особливості використання інструментів штучного інтелекту та вимоги до прозорості представлення результатів у міжнародному академічному середовищі.

Змістовий модуль 2. Культура професійного спілкування науковців в англомовному академічному просторі.

Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою.

Розглядаються етапи створення тексту доповіді, адаптованого для усного сприйняття, та розробка логічної структури виступу. Увага приділяється підготовці презентації, що підсилює аргументацію автора.

Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах.

Тема присвячена опануванню технік ораторського мистецтва, подоланню мовного бар'єру. Вивчаються методи використання "сигнальних фраз" (signposting) для структурування доповіді та управління увагою слухачів під час презентації англійською мовою.

Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.

Вивчаються мовні моделі, необхідні для фахового обговорення результатів дослідження, постановки запитань та надання розгорнутих відповідей. Розглядаються стандарти ввічливості та лінгвістичні засоби, що допомагають підтримувати високий рівень наукового діалогу.

Тема 10. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці.

Тема зосереджена на стратегіях захисту власної наукової позиції в умовах критичних зауважень та академічної суперечки. Окрему увагу приділено етичним аспектам контраргументації та вмінню коректно дискутувати, зберігаючи професійну репутацію.

Тема 11. Англомовна конференційна документація: структура та мовні стандарти. Розглядаються правила оформлення пакету документів для участі в конференції: від написання заявки

та авторської довідки до складання супровідного листа. Здобувачі вивчають формальні вимоги до кожного типу документа та специфіку ділового листування з оргкомітетами.

Тема 12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика.

Досліджуються інструменти створення та просування цифрового бренду вченого через професійні платформи (ResearchGate, LinkedIn, ORCID). Тема охоплює правила мережевого етикету, безпеки даних та стратегії поширення наукових результатів у глобальному інформаційному просторі.

5.2 ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ (КУРС ЛЕКЦІЙ)

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань	
Змістовний модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.		годин
1	Лекція 1. Глобалізація аграрної освіти: роль англійської мови як інструменту наукової інтеграції - Англійська мова як <i>lingua franca</i> у світовому аграрному дискурсі та доступ до міжнародних наукометричних баз. - Професійна мобільність науковців та перспективи міжнародної колаборації в аграрному секторі.	2
2	Лекція 2. Структурно-лексичні домінанти англомовного академічного тексту - Лексичний склад наукового стилю: загальнонаукова лексика, абстрактні поняття та формальні еквіваленти. - Функціональні особливості використання дієслівних конструкцій та засобів логічного зв'язку (Linking words).	2
3	Лекція 3. Термінологічна система та лексикографічне забезпечення академічної діяльності - Принципи формування та стандартизації англомовної термінології у фахових текстах. - Методологія укладання галузевих глосаріїв та особливості перекладу вузькоспеціалізованих аграрних термінів.	2
4	Лекція 4. Жанрова специфіка та лінгвокогнітивні параметри наукових тез - Композиційна структура конференційних тез та мовні моделі представлення результатів дослідження. - Прагматика стислості: лінгвістичні стратегії компресії наукової інформації без втрати змісту.	2
5	Лекція 5. Архітектоніка наукової статті та стратегії анотування (Abstract writing) - Логічна організація статті за міжнародним стандартом IMRAD та функціональне навантаження кожного розділу. - Технологія підготовки структурованої анотації (Abstract) як автономного	2

	репрезентанта наукового тексту.	
	Разом	10

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
	Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.		
1	Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах.	5	-
2	Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту.	5	
3	Тема 3. Термінологічний апарат англомовного академічного тексту.	5	
4	Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англомовної академічної комунікації.	5	
5	Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою.	5	
6	Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою.	5	
	Змістовий модуль 2. Культура професійного спілкування науковців в англомовному академічному просторі.		
7	Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою.	2	
8	Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах.	3	
9	Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.	3	
10	Тема 10. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики.	3	
11	Тема 11. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці.	3	
12	Тема 12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика.	4	
	Разом	48	

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
	Змістовий модуль 1. Лінгвістичні параметри англійського академічного тексту: від лексики до синтаксису.		
1	Тема 1. Роль англійської мови у сучасних аграрних університетах. 1. Аналіз англомовних веб-ресурсів провідних аграрних університетів світу (QS World University Rankings). 2. Дослідження вимог до рівня володіння англійською мовою для участі в програмах Erasmus+ та стажуваннях	7	

	за кордоном.		
2	Тема 2. Специфіка лексичної організації англійського академічного тексту. 1.Робота з корпусами текстів (напр., <i>British Academic Written English Corpus</i>): ідентифікація найуживаніших академічних дієслів. 2.Порівняльний аналіз лексичної щільності наукової статті та науково-популярного тексту.	7	
3	Тема 3. Термінологічний апарат англомовного академічного тексту. 1. Складання персонального двомовного глосарію за темою дисертаційного дослідження. 2. Аналіз явища багатозначності термінів у суміжних галузях аграрних наук.	9	
4	Тема 4. Лінгвістичні особливості тез як форми англомовної академічної комунікації. 1. Компаративний аналіз тез доповідей на українських та міжнародних конференціях. 2. Редагування та скорочення власного тексту тез з метою дотримання ліміту слів (word limit).	9	
5	Тема 5. Академічне письмо: стратегії написання статті та анотації англійською мовою. 1. Вивчення вимог до авторів (Author Guidelines) у провідних журналах видавництва Elsevier та Springer. 2. Підготовка структурного плану (Outline) наукової статті за моделлю IMRAD.	9	
6	Тема 6. Академічна доброчесність при написанні статей англійською мовою. 1. Практикум із парафразування складних наукових фрагментів без втрати змісту. 2. Ознайомлення з алгоритмами роботи антиплагіатних систем та правилами оформлення самоцититування.	9	
	Змістовий модуль 2. Культура професійного спілкування науковців в англомовному академічному просторі.		
7	Тема 7. Стратегії ефективної підготовки наукової доповіді англійською мовою. 1. Тайм-менеджмент та мовна компресія в умовах суворого регламенту виступу. 2. Розробка сценарію презентації з акцентом на переходах між смисловими блоками.	12	
8	Тема 8. Технологія публічного виступу на міжнародних науково-практичних заходах. 1. Аналіз виступів на конференціях TED Talks: риторичні прийоми та невербальна комунікація. 2. Підготовка відповідей на типові запитання аудиторії (Q&A session prep).	12	
9	Тема 9. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики. 1. Складання каталогу фразеологічних одиниць для вираження згоди/незгоди в науковому середовищі. 2. Моделювання ситуації запиту додаткової інформації під	12	

	час панельної дискусії.		
10	Тема 10. Наукова дискусія англійською мовою: професійні стандарти та комунікативні практики. 1. Вивчення принципів конструктивної критики в академічному середовищі (Academic Politeness). 2. Аналіз прикладів успішної контраргументації у наукових рецензіях та коментарях.	12	
11	Тема 11. Культура професійного діалогу: етика та тактика участі в науковій полеміці. 1. Написання мотиваційного супровідного листа (Cover Letter) для подачі матеріалів на конференцію. 2. Складання професійної біографії (Bio-statement) для різних типів наукових заходів.	12	
12	Тема 12. Презентація наукового профілю у міжнародному цифровому просторі: соціальні мережі для науковців та цифрова етика. 1. Створення та оптимізація профілю науковця в Google Scholar та ResearchGate. 2. Дослідження етичних аспектів використання соціальних мереж для популяризації аграрної науки.	12	
	Разом	122	

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять. Передбачається участь здобувачів у теоретичних конференціях, виступах з доповідями. Важливим елементом навчання є самостійна робота.

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- участь в практичних заняттях та лекціях. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента; виконання самостійної роботи.

Під час проведення лекційних і практичних занять з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання. Найбільш часто на лекціях використовується пояснювально-інформативний метод з елементами проблемного підходу. Лекційний курс ведеться з використання мультимедійної техніки, що дозволяє демонструвати основні таблиці, фотографії, схеми, що розкривають зміст конкретної теми.

Проведення практичних занять передбачає використання всієї системи прийомів, які дозволяють розвивати творче мислення здобувачів, комунікативні вміння, надання пріоритету питанням, які відведені для самостійного вивчення. При проведенні практичних занять з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» (бесіда, пояснення, розповідь, дискусія), інноваційні (мозковий штурм, робота в групах), наочні (ілюстрація, демонстрація).

Відповідність програмних результатів та методів навчання зазначено у табл. 1.

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з ветеринарної медицини і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для	Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, мозковий штурм (brainstorming); обмін

проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку та отримання нових знань і здійснення інновацій.	думками (think-pair-share); групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сфери ветеринарної медицини державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.	Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, мозковий штурм (brainstorming); обмін думками (think-pair-share); групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації, мозковий штурм (brainstorming); обмін думками (think-pair-share);
ПРН 6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.	Обмін думками (think-pair-share); групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та практичні проблеми ветеринарної медицини з дотриманням норм біоетики, біобезпеки та професійної етики, врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.	Групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 8. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарної медицини та у викладацькій практиці.	Застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій; використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
ПРН 9. Визначати та застосовувати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і	Групова робота в аудиторії (teamwork); застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій;

методик, професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів; розуміти логічну послідовність дій під час проведення судово-ветеринарної експертизи та вміти оформляти відповідну документацію; гарантувати безпечність та якість харчових продуктів, кормів; забезпечувати контроль і обіг побічних продуктів тваринного походження та різних біологічних субстратів тощо відповідно до обраного напрямку дослідження та поставленої мети.	використання інтернет-ресурсів, неформальна освіта.
--	---

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Іноземна мова в науково-освітній діяльності» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Якість засвоєння змісту освітнього компоненту (незалежно від форми контролю) в Університеті оцінюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «незараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання наведена в таблиці 3.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль - це оцінка роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторних занять (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) та самостійної роботи, яка відображає навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу освітнього компонента. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач.

Модульний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного навчального модуля (змістовного). Основні завдання модульного контролю полягають у підвищенні мотивації здобувачів вищої освіти до опанування навчального матеріалу, активізації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти упродовж семестру, а також в удосконаленні рівня організації освітнього процесу в Університеті.

Змістовний модуль (модуль) - запланована сукупність тем, що реалізується відповідними формами навчального процесу та підлягає модульному контролю. Модульний контроль проводиться за розкладом аудиторних занять у формі за рішенням кафедри. До модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали індивідуальний навчальний план, тобто передбачені в конкретному змістовому модулі всі види навчальної роботи. Бал за модуль розраховується з урахуванням балів за поточний контроль і модульну контрольну роботу. Оцінювання поточного та модульного контролів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS (табл.2).

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою суспільно-гуманітарних наук.

З метою підвищення мотивації до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним освітнім рівнем вищої освіти, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок; систематизації знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року; подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань в Університеті передбачена **накопичувальна система оцінювання знань здобувачів вищої освіти.**

За накопичувальною системою підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістові модулі, відвідування на заняттях та за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.і., доповідь на науковій студентській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри тощо) (табл. 4.).

Таблиця 3.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів з 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну			

			частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумковий контроль – інтегроване оцінювання результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС, яке включає семестровий контроль та атестацію здобувача.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка кафедри
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів (табл.5):

- модульний контроль – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт з вивчення освітнього компонента до 5 балів.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за змістовні модулі (БЗМ)													Сума	
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)								Бал за відвідування (всього 0-5)			Бал заохочувальний (всього -0-5)			
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль- 45						Змістовний модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль- 45						0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T 12			
7	7	7	8	8	8	7	7	7	8	8	8			
Модульний контроль - 45						Модульний контроль - 45								
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2														

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Насакіна С.В., Маєв А.П. Методичні вказівки для самостійної роботи для підготовки здобувачів ОС «Доктор філософії» «Іноземна мова в науково-освітній діяльності (Англійська мова)». (Протокол №3 Від 29.09.21).

2. Насакіна С.В., Маєв А.П. Методичні вказівки для практичних занять для підготовки здобувачів ОС «Доктор філософії» «Іноземна мова в науково-освітній діяльності (Англійська мова)». (Протокол №3 Від 29.09.21).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Іноземна мова у науковій діяльності: навч. посіб./ Н. М. Колісниченко, С.В. Насакіна, А.П. Маєв. Одеса. ОРІДУ НАДУ, 2021. 137 с. Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Одеського державного аграрного університету. Протокол № 12 від 30 червня 2021 року.

2. Caplan, N. A., Johns. A. Essential Actions for Academic Writing: A Genre-Based Approach Kindle Edition. University of Michigan Press ELT, 2022. ASIN: B09SDJWVJP

3. Cargill M., O'Connor P. Writing Scientific Research Articles. Wiley- Blackwell. Kindle Edition, 2021. ASIN: B096YRDFTC

4. Ільченко О.М. (2022). Англійська для науковців. The Language of Science : Підручник. 7-те вид., доопрац. Київ, Видавниче підприємство "ЕДЕЛЬБЕЙС," ISBN 978-617-7619-31-3

5. Bailey, S. Academic Writing: A Handbook for International Students (3rd ed.). New York, NY: Routledge, 2011.

Допоміжна

1. Насакіна С.В. Діджиталізація на заняттях англійської мови у вищих аграрних закладах як інноваційна педагогічна технологія. Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи: колективна монографія. Київ, 2020. С. 48 –57.

2. Насакіна С.В. Терміни-фрази у фахових текстах. Міжнародна науково-методична конференція 16 червня 2021 року «Інноваційні технології у військовій освіті» м. Одеса. С. 201-202.

3. Насакіна С.В. The role of phraseological units with anthroponyms at the English lessons for PhD Students. XIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» тези доп. XIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 18-19 жовтня 2021 р. Дніпро, Україна, 2021. С.178-179.

4. Насакіна С.В. Терміни на заняттях англійської мови для здобувачів третього рівня освіти. Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти та технологій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2021 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2021. С 22-23.

5. Cohn T. H., Hira, A. Global Political Economy: Theory and Practice. New York and London, 2016. 426p.

6. Wallwork, A. (2013). English for Academic Research: Grammar Exercises. Springer US.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://nplu.org/>
3. Бібліотека ім. Максимовича, Київського національного університету. URL: <http://libgw.univ.kiev.ua/>
4. Українська електронна бібліотека. URL: <http://w.w.w.biblioteka.org.ua>
5. Вільний доступ до бази даних Scopus. URL: <https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic>
6. Вільний доступ до бази даних Web of Science. URL: <https://access.clarivate.com>
7. Перелік наукових фахових видань України категорії "А" та "Б". URL: <https://openscience.in.ua/ab-journals>